

MÄNGDER

Grundläggande begrepp och beteckningar

Begreppen "**mängd**" och "**element**" är grundläggande begrepp i matematiken.

Vi kan beskriva (ange, definiera) en mängd som innehåller ändligt många element genom att ange alla element som hör till mängden.

Exempelvis, $A = \{2, 5, 6, 13\}$.

Med $x \in M$ betecknar vi att x **tillhör** M en given mängd,
medan $x \notin M$ betecknar " x **tillhör inte** M ".

Om $A = \{2, 5, 6, 25\}$ då 2 tillhör mängden A som vi betecknar $2 \in A$ och läser 2 **tillhör** A (eller ibland 2 ligger i A).

Alltså gäller $2 \in A$, $5 \in A$, $6 \in A$, $25 \in A$,
medan exempelvis $3 \notin A$, $15 \notin A$, $-123 \notin A$.

Mängd och multimängd:

En **mängd** bestäms av de element som mängden innehåller.

Ordningen i vilken vi anger mängdens element, spelar inte någon roll för mängdens egenskaper.

Därför t ex

$$\{1, 2, 3\} = \{3, 1, 2\}$$

(Vi ser att alla tre mängder består av elementen 1, 2 och 3. Ordning spelar inte roll i mängdens beskrivning.)

Multimängd är en generalisering av begreppet mängd. En multimängd kan (till skillnad från en mängd) innehålla ett element flera gånger. Ordningen av elementen spelar inte någon roll i en multimängd.

Exempelvis $\{1, 1, 2, 2, 2, 5\} = \{2, 1, 2, 1, 2, 5\}$.

(Tyvärr finns det fortfarande inte en standard, speciell beteckning för en multimängd, så att man använder samma beteckning $\{\dots\}$ som för mängder.)

En ändlig mängd beskrivs oftast genom att ange alla mängdens element.

Exempelvis $A = \{a, b, c\}$

Ett annat sätt att beskriva en mängd är att börja med en redan känd mängd G och välja de element x som ligger i G och som uppfyller ett eller flera villkor.

Då använder vi oftast följande beskrivning

$$A = \{x \in G : P(x)\},$$

som utläses " A är mängden av alla x som tillhör G och som satisfierar villkoret $P(x)$ ".

Till exempel, om vi definierar $A = \{x : \text{där } x \text{ är ett heltal och } 15 \leq x < 100\}$ då är

$$A = \{15, 16, 17, \dots, 99\}.$$

Talmängder

Vi börjar med beteckningar av ofta förekommande talmängder s.k. **standardtalmängder**.

$\mathbb{N} = \{0, 1, 2, 3, \dots\}$, mängden av alla **naturliga tal** (I några böcker $\mathbb{N} = \{1, 2, 3, \dots\}$)

$\mathbb{Z} = \{\dots -3, -2, -1, 0, 1, 2, 3, 4, \dots\}$, mängden av alla **hela tal**

$\mathbb{Q} = \{\frac{m}{n}; \text{ där } m, n \text{ är hela tal och } n \neq 0\}$, mängden av alla **rationella tal**

\mathbb{R} , mängden av alla **reella tal**

$\mathbb{C} = \{a+bi; \text{ där } a \text{ och } b \text{ är reella tal och } i^2 = -1\}$, mängden av alla **komplexa tal**

För att beteckna positiva heltal och negativa heltal använder vi \mathbb{Z}_+ och \mathbb{Z}_- .

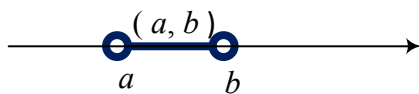
På motsvarande sätt använder vi \mathbb{Q}_+ , \mathbb{Q}_- , \mathbb{R}_+ och \mathbb{R}_- .

Intervall

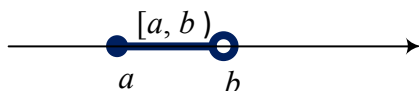
(I nedanstående intervall är a och b reella tal.)

Ändliga intervall:

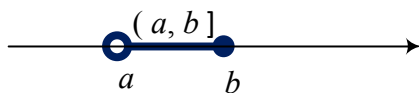
(a, b) öppet intervall; mängden av reella tal x sådana att $a < x < b$

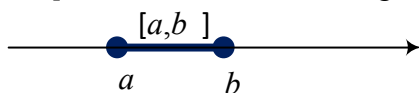
$[a, b)$ halvöppet intervall; mängden av reella tal x sådana att $a \leq x < b$

$(a, b]$ halvöppet intervall; mängden av reella tal x sådana att $a < x \leq b$

$[a, b]$ slutet intervall; mängden av reella tal x sådana att $a \leq x \leq b$

Oändliga intervall:

$(-\infty, \infty)$ öppet intervall; mängden av reella tal x

(a, ∞) öppet intervall; mängden av reella tal x sådana att $x > a$

$(-\infty, b)$ öppet intervall ; mängden av reella tal x sådana att $x < b$

$[a, \infty)$ halvöppet intervall; mängden av reella tal x sådana att $x \geq a$

$(-\infty, b]$ halvöppet intervall ; mängden av reella tal x sådana att $x \leq b$

Notera att en hakparentes, [eller], inte ska stå bredvid symbolen ∞ (eftersom ∞ inte är ett reellt tal).

Anmärkning: I några böcker använder man följande intervallbeteckningar

$]a, b[$, $[a, b[$ och $]a, b]$ för

(a, b) , $[a, b)$ och $(a, b]$.

OMGIVNING. En omgivning till talet c är varje öppet intervall som innehåller c .

Låt ε vara ett positivt tal (i tillämpningar oftast ett litet tal) och c ett reellt tal. Intervallet $(c - \varepsilon, c + \varepsilon)$ kallas en **ε -omgivning** till c .

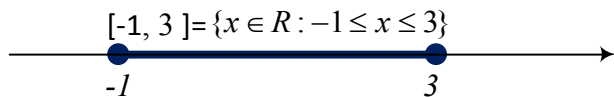
Exempel 1.

Om vi definierar A enligt följande $A = \{x \in \mathbb{Z} : -1 \leq x \leq 3\}$, där \mathbb{Z} betecknar alla hela tal, då är $A = \{-1, 0, 1, 2, 3\}$.

Det är väldigt viktigt att ange grundmängden. Om vi ändrar \mathbb{Z} till \mathbb{N} (= naturliga tal) och behåller samma krav $-1 \leq x \leq 3$ då måste -1 exkluderas.

Alltså, om $B = \{x \in \mathbb{N} : -1 \leq x \leq 3\}$ då är $B = \{0, 1, 2, 3\}$.

Om vi använder \mathbb{R} (dvs alla reella tal) som grundmängden och samma villkor dvs om $M = \{x \in \mathbb{R} : -1 \leq x \leq 3\}$ då är M ett intervall som består av alla reella tal mellan -1 och 3 , som vi kortare betecknar $M = [-1, 3]$.

Antalet element i en mängd A betecknar vi med $|A|$. (Alternativa beteckningar är $\text{card}(A)$ och $\text{kard}(A)$.)

Exempelvis om $A = \{a, b, c\}$ då är $|A| = 3$.

Om $B = \{\{1, 2, 3\}, \{1, 2\}, \{1, 3\}, \{-3, -4, -5, 8\}\}$ då är $|B| = 4$

Notera att B är en mängd vars element också är mängder (4st).

Om en mängd M har oändligt många element skriver vi $|M| = \infty$.

Exempelvis om $M = \{x \in \mathbb{R} : -1 \leq x \leq 3\}$ då är $|M| = \infty$.

Definition 1. Mängden utan element $\{\}$ kallas **den tomma mängden** och betecknas \emptyset .

Exempel 2.

$$\{x \in \mathbb{R} : x^2 = -1\} = \emptyset \quad (\text{Ekvationen saknar reella lösningar.})$$

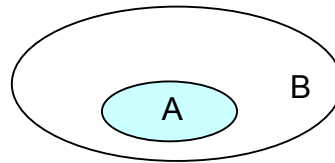
$$\{x \in \mathbb{N} : x < -1\} = \emptyset$$

$$\{x \in \mathbb{Z} : 2x = 3\} = \emptyset \quad (\text{Notera att } 3/2 \text{ inte är ett heltal.})$$

$$\{x \in \mathbb{Q} : x^2 = 2\} = \emptyset \quad (\text{Notera att } \sqrt{2} \text{ inte är ett rationellt tal.})$$

Definition 2. Mängden A är en **delmängd** av mängden B om varje element i A också är element i B .

$A \subseteq B$ betecknar att A är en delmängd av B .

Vi kan skriva ovanstående definition på kortare sätt:

$$A \subseteq B \text{ om } (x \in A \Rightarrow x \in B).$$

Exempel 3.

Låt $A = \{1, 3, 5\}$ och $B = \{0, 1, 2, 3, 4, 5\}$. Då är $A \subseteq B$.

Definition 3. Två mängder A och B är lika om varje element som tillhör A också tillhör B och varje element som tillhör B också tillhör A .

Alltså:

$$A = B \text{ om och endast om } (x \in A \Rightarrow x \in B) \text{ och } (x \in B \Rightarrow x \in A).$$

Med andra ord $A = B$ om och endast om $(x \in A \Leftrightarrow x \in B)$.

Därmed $A = B$ är ekvivalent med $[A \subseteq B \text{ och } B \subseteq A]$.

Exempel 4.

Låt $A = \{x \in \mathbb{N} : 1 < x < 3\}$ och $B = \{x \in \mathbb{R} : 5x = 10\}$. Då är $A = B = \{2\}$.

Definition 4. Om $A \subseteq B$ och $A \neq B$ säger vi att A är en **äkta delmängd** av B och skriver $A \subset B$.

För A och B i exempel 3. har vi skrivit $A \subseteq B$. Eftersom $A \neq B$ (notera att B har minst ett element som inte tillhör A) kan vi skriva mer precis $A \subset B$.

Exempel 5.

För standardtalmängderna $\mathbb{N}, \dots, \mathbb{C}$ gäller följande

$$\mathbb{N} \subset \mathbb{Z} \subset \mathbb{Q} \subset \mathbb{R} \subset \mathbb{C}$$

Uppgift 1.

Låt \mathbb{Z} beteckna mängden av alla heltal. Ange alla element som tillhör följande mängder

a) $A = \{x \in \mathbb{Z} : -2 \leq x \leq 4\}$ b) $B = \{x \in \mathbb{Z} : x^2 = 25\}$

c) $C = \{x \in \mathbb{Z} : x^2 = -25\}$ d) $D = \{x \in \mathbb{Z} : 2x = 3\}$

Svar: a) $A = \{-2, -1, 0, 1, 2, 3, 4\}$ b) $B = \{-5, 5\}$ c) $C = \emptyset$ d) $D = \emptyset$

Uppgift 2.

Låt R beteckna mängden av alla reella tal. Ange alla element som tillhör följande mängder

a) $A = \{x \in R : x^2 = 5\}$ b) $B = \{x \in R : 2x = 3\}$ c) $C = \{x \in R : x^2 = -5\}$

Svar: a) $A = \{-\sqrt{5}, \sqrt{5}\}$ b) $B = \{3/2\}$ c) $C = \emptyset$

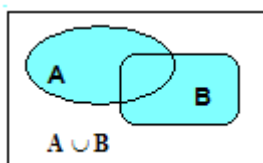
Mängdoperationer

1.

Unionen mellan två mängder A och B är mängden av alla element som finns i minst en av mängderna A , B . Unionen betecknas $A \cup B$ (utläses A union B).

Alltså,

$$A \cup B = \{x : x \in A \text{ eller } x \in B\}$$

Exempel 6.

Om $A = \{1, 2, 3, 4\}$ och $B = \{3, 4, 5, 6\}$ då är $A \cup B = \{1, 2, 3, 4, 5, 6\}$.

Exempel 7.

Låt $A \subseteq B$.

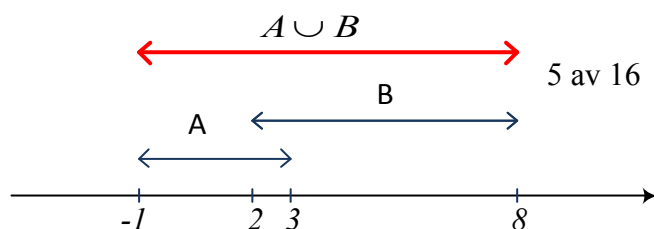
Då är $A \cup B = B$.

Uppgift 3.

Låt $A = \{x \in R : -1 \leq x \leq 3\}$ och $B = \{x \in R : 2 \leq x < 8\}$. Bestäm $A \cup B$.

(Tips: Rita A och B på x-axeln.)

Lösning: Notera att A och B är två intervall. Vi ritar A och B på ett reell axel (t ex på x-axeln):

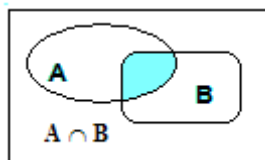
Från ovanstående graf ser vi att $A \cup B = \{x \in \mathbb{R} : -1 \leq x < 8\}$. Notera att 8 tillhör varken A eller B.

Svar: $A \cup B = \{x \in \mathbb{R} : -1 \leq x < 8\}$

2.

Snittet (skärningen) av två mängder A och B är mängden av alla element som finns i **både** A och B. Snittet betecknas $A \cap B$ (utläses A snitt B).

$$A \cap B = \{x : x \in A \text{ och } x \in B\}$$

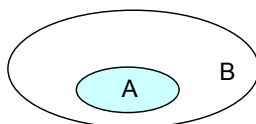

Exempel 8. $A = \{1, 2, 3, 4\}$ och $B = \{3, 4, 5, 6\}$ då är $A \cap B = \{3, 4\}$.

Exempel 9.

Låt $A \subseteq B$.

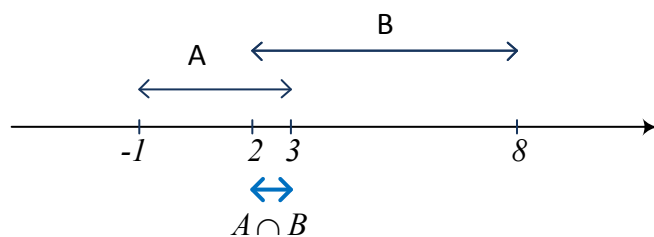
Då är $A \cap B = A$.

Uppgift 4.

Låt $A = \{x \in \mathbb{R} : -1 \leq x \leq 3\}$ och $B = \{x \in \mathbb{R} : 2 \leq x < 8\}$. Bestäm $A \cap B$.
(Tips: Rita A och B på x-axeln.)

Lösning: Med hjälp av nedanstående graf har vi $A \cap B = \{x \in \mathbb{R} : 2 \leq x \leq 3\}$.

Svar: $A \cap B = \{x \in \mathbb{R} : 2 \leq x \leq 3\}$

3.

A och B är **disjunkta** mängder om de **inte** har gemensamma element
dvs om $A \cap B = \emptyset$.

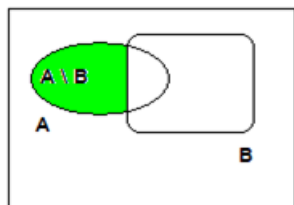
Exempel 10.

$A = \{1, 2, 3\}$ och $B = \{8, 9, 10\}$ då är
 $A \cap B = \{\} = \emptyset$ dvs A och B är disjunkta mängder.

4.

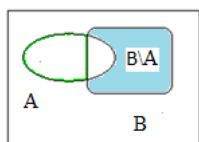
Differensen mellan två mängder A och B är mängden av alla element som ligger i A men inte i B

$$A \setminus B = \{x : x \in A \text{ och } x \notin B\}.$$

Anmärkning: Ordningen i differensen är viktig. Enligt samma definition är

$$B \setminus A = \{x : x \in B \text{ och } x \notin A\}.$$

Exempel 11.

Om $A = \{1, 2, 3, 4\}$ och $B = \{3, 4, 5, 6\}$ då är
 $A \setminus B = \{1, 2\}$ samt $B \setminus A = \{5, 6\}$.

Uppgift 5.

Låt $A = \{x \in \mathbb{R} : 1 \leq x \leq 4\}$ och $B = \{x \in \mathbb{R} : 2 \leq x \leq 6\}$. Bestäm $A \setminus B$ och $B \setminus A$.

(Tips: Rita A och B på x-axeln.)

Svar: $A \setminus B = \{x \in \mathbb{R} : 1 \leq x < 2\}$ (Notera att 2 ligger i B och därmed kan inte ligga i $A \setminus B$.)

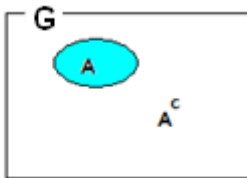
$B \setminus A = \{x \in \mathbb{R} : 4 < x \leq 6\}$ (Notera att 4 ligger i A och därmed kan inte ligga i $B \setminus A$.)

5.

Komplement. Oftast betraktar vi mängdoperationer mellan delmängder till en känd mängd som vi kallar **grundmängd** (eller universell mängd).

Om G är en grundmängd och A en delmängd till G då definieras **komplementet** till A som mängden av alla element i G som **inte ligger i A**. Komplementet betecknas A^C

$A^C = \{x \in G : x \notin A\}$ (Betecknas även $C(A)$ och \overline{A})

Exempel 12.

Om grundmängden är mängden av alla reella tal och

$$A = \{x \in \mathbb{R} : x \leq 5\} = (-\infty, 5]$$

då är $A^C = \{x \in \mathbb{R} : x > 5\} = (5, +\infty)$

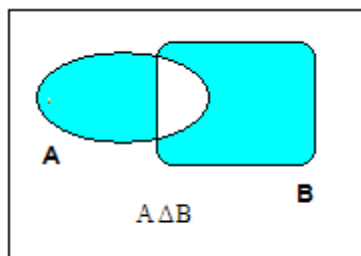
Uppgift 6.

Låt $A = \{x \in \mathbb{R} : 1 < x \leq 5\} = (1, 5]$. Bestäm komplementet A^C .

Svar: $A^C = \{x \in \mathbb{R} : x \leq 1 \text{ eller } x > 5\} = (-\infty, 1] \cup (5, \infty)$.

Notera att ändpunkten 1 tillhör komplementet eftersom 1 inte ligger i A. Ändpunkten 5 ligger inte i A^C eftersom den ligger i A.

6.

Symmetrisk differens.

$$A \Delta B = (A \setminus B) \cup (B \setminus A)$$

Exempel 13.

Om $A = \{1, 2, 3, 4\}$ och $B = \{3, 4, 5, 6\}$ då är

$$A \Delta B = (A \setminus B) \cup (B \setminus A) = \{1, 2, 5, 6\}.$$

Uppgift 7.

Låt $A = \{1, 2, 3, 4\}$ och $B = \{2, 4, 8\}$.

Bestäm $A \cup B$, $A \cap B$, $A \setminus B$, $B \setminus A$ och $A \Delta B$.

Svar:

$$A \cup B = \{1, 2, 3, 4, 8\}$$

$$A \cap B = \{2, 4\}$$

$$A \setminus B = \{1, 3\}$$

$$B \setminus A = \{8\}$$

$$A \Delta B = \{1, 3, 8\}$$

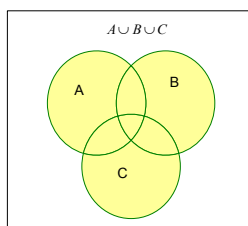
7.

Unionen av flera mängder.

Man kan enkelt visa att $(A \cup B) \cup C = A \cup (B \cup C)$ dvs att vi får samma resultat för unionen av A, B och C oavsett i vilken ordning utförs union-operationer. Därför kan vi skriva union av tre mängder utan parenteser $A \cup B \cup C$. Alltså

$$(A \cup B) \cup C = A \cup (B \cup C) = A \cup B \cup C$$

Mängden $A \cup B \cup C$ består av de element som ligger i **minst en** av mängderna A, B, C.

På samma sätt $A_1 \cup A_2 \cup \dots \cup A_n$ består av de element som ligger i **minst en** av mängderna

A_1, A_2, \dots, A_n . Vi betecknar kortare en sådan union som $\bigcup_{i=1}^n A_i$. Alltså

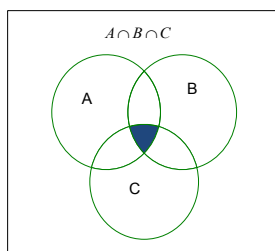
$$\bigcup_{i=1}^n A_i = A_1 \cup A_2 \cup \dots \cup A_n$$

8.

Snittet av flera mängder.

Eftersom $(A \cap B) \cap C = A \cap (B \cap C)$, som enkelt bevisas med logiskt resonemang, kan vi skriva snittet av tre (eller flera) mängder utan parenteser, $A \cap B \cap C$. Alltså

$$A \cap B \cap C = (A \cap B) \cap C = A \cap (B \cap C).$$

Snittet av mängderna A_1, A_2, \dots, A_n

$$\bigcap_{i=1}^n A_i = A_1 \cap A_2 \cap \dots \cap A_n$$

består av de element som **tillhör alla** de givna mängderna.

Uppgift 8.

Låt grundmängden i denna uppgift vara mängden av alla naturliga tal \mathbb{N} .

Låt $A = \{1, 2, 3, 4\}$, $B = \{2, 4, 8, 13\}$ och $C = \{2, 3, 4, 5\}$.

i) Bestäm a) $A \cup B \cup C$ b) $A \cap B \cap C$ c) $A \cap B^C \cap C^C$ d) $A \cap B^C \cap C$

ii) Rita Venndiagram (=mängddiagram) med tillhörande element i varje del.

Svar:

i)

a) $A \cup B \cup C = \{1, 2, 3, 4, 5, 8, 13\}$ b) $A \cap B \cap C = \{2, 4\}$

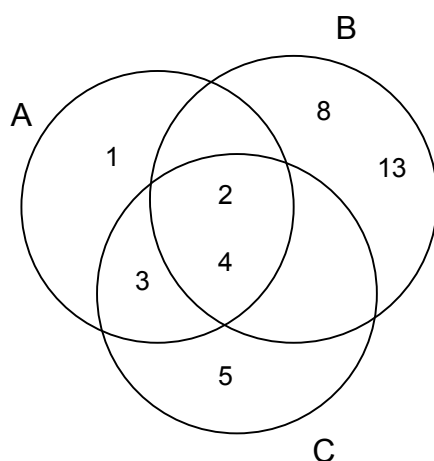
c) Mängden $A \cap B^C \cap C^C$ består av de element som (ligger i A) och (ligger inte i B) och (ligger inte i C). Alltså

$$A \cap B^C \cap C^C = \{1\}$$

d) $A \cap B^C \cap C$ består av de element som (ligger i A) och (ligger inte i B) och (ligger i C).

$$\text{Därför } A \cap B^C \cap C = \{3\}$$

ii)

9.

Komplementet av unionen och snittet.

De Morgans lagar (regler) inom mängdläran

$$m_1) \quad (A \cup B)^C = A^C \cap B^C$$

$$m_2) \quad (A \cap B)^C = A^C \cup B^C$$

Allmänt fall:

$$m_3) \quad (A_1 \cup A_2 \cup \dots \cup A_n)^C = A_1^C \cap A_2^C \cap \dots \cap A_n^C$$

$$m_4) \quad (A_1 \cap A_2 \cap \dots \cap A_n)^C = A_1^C \cup A_2^C \cup \dots \cup A_n^C$$

Exempel 14. Tillämpa de Morgans lagar på uttrycket $(M \cup N^C \cup P^C \cup R)^C$.

Tips: $(A^C)^C = A$.

Lösning: Enligt de Morgans lagar gäller

$$\begin{aligned} & (M \cup N^C \cup P^C \cup R)^C \\ &= M^C \cap (N^C)^C \cap (P^C)^C \cap R^C \quad (\text{eftersom } (N^C)^C = N \text{ och } (P^C)^C = P) \\ &= M^C \cap N \cap P \cap R^C \end{aligned}$$

Svar: $M^C \cap N \cap P \cap R^C$

Bevis för formel m_1 : $(A \cup B)^C = A^C \cap B^C$

Vi visar att mängderna $(A \cup B)^C$ och $A^C \cap B^C$ innehåller samma element dvs att

$$x \in (A \cup B)^C \quad \text{om och endast om} \quad x \in A^C \cap B^C.$$

Vi har

$$\begin{aligned} x \in (A \cup B)^C &\Leftrightarrow x \notin (A \cup B) \Leftrightarrow x \notin A \text{ och } x \notin B \\ &\Leftrightarrow x \in A^C \text{ och } x \in B^C \Leftrightarrow x \in A^C \cap B^C \quad \text{V. S. B.} \end{aligned}$$

Alltså har vi visat att $x \in (A \cup B)^C$ om och endast om $x \in A^C \cap B^C$ som betyder att $(A \cup B)^C = A^C \cap B^C$ V.S.B.

10.

Antalet element i en ändlig mängd A betecknar vi med $|A|$.

Inom sannolikhetslära och kombinatorik behöver vi oftast beräkna antalet element i en union.

Om E och F är två **ändliga och disjunkta** ($E \cap F = \emptyset$) mängder

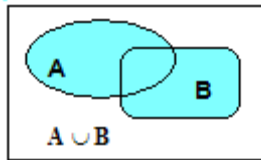

då kan vi enkelt beräkna antalet element i unionen som $|E \cup F| = |E| + |F|$.

I allmänt fall använder vi följande formel för **antalet element i unionen**

$$|A \cup B| = |A| + |B| - |A \cap B|$$

Förklaring:

När vi beräknar summan $|A| + |B|$ kommer vi att räkna alla element som ligger i A plus alla element som ligger i B. De som ligger i snittet räknas på detta sätt två gånger. För att kompensera detta subtraherar vi $|A \cap B|$.

Alternativa formler för antalet element i unionen får vi genom att dela unionen i disjunkta delmängder. Från $A \cup B = (A \setminus B) \cup (A \cap B) \cup (B \setminus A)$ där $(A \setminus B)$, $(A \cap B)$ och $(B \setminus A)$ är disjunkta mängder (rita Venndiagram).

Därför

$$|A \cup B| = |A \setminus B| + |A \cap B| + |B \setminus A|$$

På liknande sätt har vi följande ekvivalenta formler

$$|A \cup B| = |A| + |B \setminus A|$$

$$|A \cup B| = |B| + |A \setminus B|$$

Exempel 15.

Vi vet att mängden A har 100 element, mängden B har 60 element och att de två mängder har 40 gemensamma element. Hur många element finns i $A \cup B$.

Lösning: $|A \cup B| = |A| + |B| - |A \cap B| = 100 + 60 - 40 = 120$

Svar: 120

Exempel 16.

Låt $A = \{a, b, c, d, e\}$ och $B = \{c, d, e, f, g\}$. Då är

$A \cup B = \{a, b, c, d, e, f, g\}$ och därmed $|A \cup B| = 7$.

Det är enkelt att kontrollera att *alla* ovanstående formler ger samma resultat.

Anmärkning:

För antalet element i unionen av tre mängder har vi följande formel:

$$|A \cup B \cup C| = |A| + |B| + |C| - |A \cap B| - |A \cap C| - |B \cap C| + |A \cap B \cap C|$$

Denna formel kan generaliseras så att den gäller för n mängder.

11.

Potensmängden

Definition 5. Potensmängden (eng. power set) till en mängd A är mängden av alla delmängder till A inklusive den tomma mängden och mängden A själv.

Potensmängden till A betecknas $\mathcal{P}(A)$.

Om mängden A har n element då har $\mathcal{P}(A)$ 2^n element (vi upprepar att element i $\mathcal{P}(A)$ är delmängder i A).

Exempel 17.

Bestäm potensmängden till $A = \{a, b, c\}$. Hur många element har $\mathcal{P}(A)$?

Tips: glöm inte den tomma mängden och mängden A själv.

Lösning.

Vi anger alla delmängder till A inklusive \emptyset och hela $A = \{a, b, c\}$.

$\mathcal{P}(A)$:s element är:

- \emptyset , (den tomma mängden)
- $\{a\}, \{b\}, \{c\}$, (delmängder till A som har 1 element)
- $\{a, b\}, \{a, c\}, \{b, c\}$ (delmängder till A som har 2 element)
- $\{a, b, c\}$ (delmängden till A som har 3 element, dvs mängden A själv)

Vi samlar alla delmängder inom mängdparenteser. Alltså är

$\mathcal{P}(A) = \{\emptyset, \{a\}, \{b\}, \{c\}, \{a, b\}, \{a, c\}, \{b, c\}, \{a, b, c\}\}$.

$\mathcal{P}(A)$ har 8 element (alltså lika med 2^3).

12.

Räknelagar för mängdoperationer (de flesta av nedanstående formler har vi diskuterat ovan)

I nedanstående formler betraktar vi mängder som ligger i en grundmängd G .

F1) $A \cap B = B \cap A$ kommutativitet

F2) $A \cup B = B \cup A$

F3) $(A \cup B) \cup C = A \cup (B \cup C)$ associativitet

F4) $(A \cap B) \cap C = A \cap (B \cap C)$

F5) $A \cup (B \cap C) = (A \cup B) \cap (A \cup C)$ distributivitet

F6) $A \cap (B \cup C) = (A \cap B) \cup (A \cap C)$

F7) $(A_1 \cup A_2 \cup \dots \cup A_n)^c = A_1^c \cap A_2^c \cap \dots \cap A_n^c$ de Morgans lagar

F8) $(A_1 \cap A_2 \cap \dots \cap A_n)^c = A_1^c \cup A_2^c \cup \dots \cup A_n^c$

F9) $A \setminus B = A \cap B^c$

F10) $A \Delta B = (A \setminus B) \cup (B \setminus A) = (A \cap B^c) \cup (B \cap A^c)$

F11) $(A^c)^c = A$

F12) $A \cup \emptyset = A$

F13) $A \cap \emptyset = \emptyset$

F14) $A \cup A = A$

F15) $A \cap A = A$

Vi bevisar formel F5 dvs formeln $A \cup (B \cap C) = (A \cup B) \cap (A \cup C)$. För att göra detta visar vi att ett element x ligger i $A \cup (B \cap C)$ om och endast om x ligger i $(A \cup B) \cap (A \cup C)$.

Vi har

$$x \in A \cup (B \cap C)$$

$$\Leftrightarrow x \in A \text{ eller } x \in (B \cap C)$$

$$\Leftrightarrow x \in A \text{ eller } \{x \in B \text{ och } x \in C\}$$

$$\Leftrightarrow \{x \in A \text{ eller } x \in B\} \text{ och } \{x \in A \text{ eller } x \in C\}$$

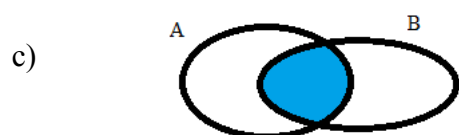
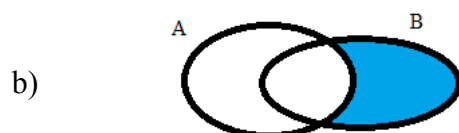
$$\Leftrightarrow x \in (A \cup B) \text{ och } x \in (A \cup C)$$

$$\Leftrightarrow x \in ((A \cup B) \cap (A \cup C))$$

Därmed har vi bevisat att $A \cup (B \cap C) = (A \cup B) \cap (A \cup C)$.

BLANDADE ÖVNINGAR

Uppgift 9. Beskriv med mängdoperationer de mängder i nedanstående grafer som är markerade med blå färg.

Svar: a) $A \setminus B$ (alternativt svar $A \cap B^c$)

b) $B \setminus A$ (alternativt $A^c \cap B$)

c) $A \cap B$

Uppgift 10.

Använd mängdoperationer för att beskriva en mängd som består av **alla** element x sådana att

a) x ligger i A men inte i B

b) x ligger i B men inte i A

c) x ligger i både A och B (dvs x ligger i A och x ligger i B)

d) x ligger i minst en av A, B.

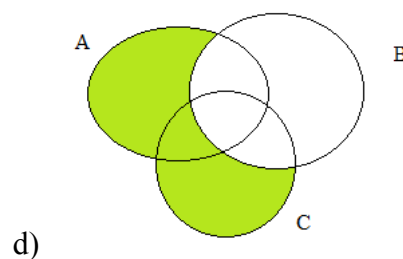
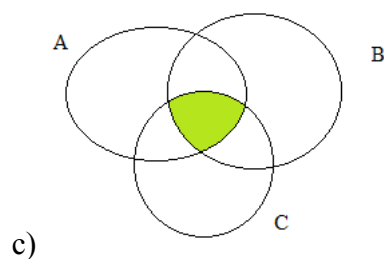
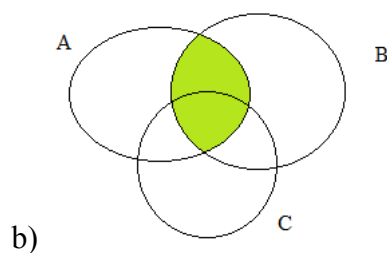
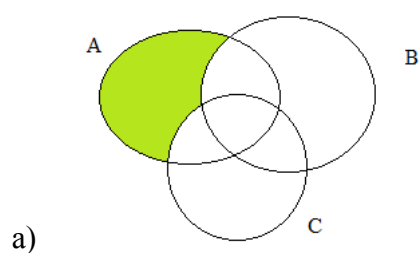
e) x ligger i varken A eller B

f) x ligger i exakt en av A och B

Svar:

- a) $A \cap B^c$ (alternativt svar $A \setminus B$)
- b) $A^c \cap B$ (alt. $B \setminus A$)
- c) $A \cap B$
- d) $A \cup B$
- e) $A^c \cap B^c$
- f) $(A^c \cap B) \cup (A \cap B^c)$

Uppgift 11. Beskriv med mängdoperationer de mängder i nedanstående grafer som är markerade med grön färg.

- Svar:** a) $A \cap B^c \cap C^c$ b) $A \cap B$
 c) $A \cap B \cap C$ d) $(A \cup C) \cap B^c$

Uppgift 12

Vi betraktar tre mängder A, B och C (som ligger i en grundmängd G). Använd mängdoperationer för att beskriva en mängd som består av **alla** element x sådana att

- a) x ligger i A och B men inte i C
- b) x ligger varken i A eller C men x ligger i B
 { dvs (x ligger inte i A) och (x ligger inte i C) och (x ligger i B) }
- c) x ligger i alla tre mängder (dvs x ligger i A och x ligger i B och x ligger i C)
- d) x ligger i minst en av A, B, C.
- e) x ligger inte i någon av A, B eller C.
- f) x ligger i exakt en av A, B, C.
- g) x ligger i exakt två av A, B, C.

Svar:

- a) $A \cap B \cap C^c$ b) $A^c \cap B \cap C^c$ c) $A \cap B \cap C$
d) $A \cup B \cup C$ e) $A^c \cap B^c \cap C^c$
f) $(A^c \cap B^c \cap C) \cup (A^c \cap B \cap C^c) \cup (A \cap B^c \cap C^c)$
g) $(A^c \cap B \cap C) \cup (A \cap B^c \cap C) \cup (A \cap B \cap C^c)$